

Bestyrelsesmøde

Naturnationalpark Mols Bjerge

Referat

Mødenr.: 5

Dato: 25. marts 2025, kl. 16.30.-20.00

Sted: Toggerbo Spejderlejr, Toggerbovej 1, 8420 Knebel.

Deltagere:

Anne Sophie Gamborg (formand)
Verner Damm, Spejderne
Johanne Løvlund Nielsen, Danmarks Naturfredningsforening
Joy Klein, Dansk Ornitologisk Forening
Poul Arne Nielsen, Danmarks Jægerforbund
Niels Jørgen Petersen, Dansk Ride Forbund
Kell Sønnichsen, Danmarks Idrætsforbund
Erling Brejnegaard, Danmarks Cykle Union
Henning Nielsen, Borgerforeningen Mols
Tenna Kit Vognsen, Brugerråd for Naturstyrelsen Kronjylland
Henning Madsen, Dansk Skovforening
Lasse Werling, Dansk Botanisk Forening
Jane Line Toubro, Fri Natur
Linda Klindrup, Arbejdsgruppen for tilgængelig natur
Helle Andersen, Repræsentanter for lodsejere med naboskel
Birgitte Sidenius Bjerg Lamp, Nationalpark Mols Bjerge
Anita Søholm, Syddjurs Kommune
Jørgen Ivar Brus Mikkelsen, Djursland Landboforening
Lone Høst, Dansk Islandshesteforening

Sekretariat:

Uffe Strandby, Naturstyrelsen Kronjylland
Terese Scheller Sandvei, Naturstyrelsen Kronjylland
Lars Maagaard, Naturstyrelsen Kronjylland

Gæsteoplægsholder:

Gert Hougaard, Naturstyrelsen

Afbud:

Bjarke Dehli, Mols i Udvikling
Bjørn Ruben Pedersen, DGI
Thorkil Danielsen, Friluftsrådet
Sofie Secher Thomsen, Dansk Orienteringsforbund
Jonas Milvang Nørregaard, Danmarks Vilde Natur Djursland
Cecilie Lohse Straarup Mielec, De Unge Biodiversitets-ambassadører
Carsten Bonde Braüner, BUPL

Dagsorden:

Kl. 16.30-20.00

1. Velkomst v/Formand Anne Sophie Gamborg og konstitueret skovrider Uffe Strandby (O*) – 15 min.
2. Oplæg om fortidsminder ved Gert Hougaard, Naturstyrelsen (O*) – ca. 60 min.
3. Pause – ca. 20 min.
4. Gennemgang af rammer for bestyrelse (set i forlængelse af konferencen) og opfølgning på Spørgsmål stillet til Naturstyrelsen vedr. Naturnationalpark Mols Bjerger (O, D*) – ca. 20 min.
5. Opsamling på workshop om hegn fra sidste møde herunder yderligere drøftelse af opmærksomhedspunkter (D*) – ca. 60 min.
6. Diskussion af kommende temaoplæg og tidsplan for bestyrelsesmøder samt orientering om datoer for bestyrelsesmøder efter sommerferien (O, D*) – ca. 15 min.
7. Presse og gensidig orientering (O, D*) – ca. 10 min.
8. Evt. (O, D*) – ca. 10 min.

Under punkt 3 serveres sandwich.

**) D-drøftelse, O-orientering, B-beslutning.*

Referat:

Ad. 1.

Formand Anne Sophie Gamborg bød velkommen og takkede for det gode samarbejde og den positive indstilling i bestyrelsen.

Forsinkelse af referat og dagsorden fra sidste møde skyldes, at der er mange godkendelsesled inden fremsendelse til bestyrelsen. Sekretariatet er bevidste om, at der er vigtigt, bestyrelsen modtager referater og dagsorden rettidigt, og sekretariatet arbejder intensivt på opgaven. Departementet har

forespurgt om det er ønskeligt med en navneændring af Naturnationalpark Mols Bjerger. Det er blevet en mulighed, at bestyrelserne kan ønske en navneændring.

Emnet blev diskuteret og det foreslås, at blive et punkt på dagsordenen til næste bestyrelsesmøde.

Konstitueret skovrider Uffe Strandby bød velkommen til bestyrelsen og til Gert Hougaard som holdt oplæg (pkt. 1) om fortidsminder i naturnationalparken.

Uffe Strandby fortalte, at Naturnationalpark Fussingø nærmer sig en åbning forventeligt inden sommerferien. Arbejdet med etablering af hegn og færste pågår for tiden. Krondyr fra Jægersborg Dyrehave og Lille Vildmose er ankommet til Fussingø og opholder sig nu i et udslusningshegn.

Anne Sophie Gamborg udtalte, at den potentielle studietur med bestyrelsen til et andet NNP-projekt måske ikke realistisk pga. det tidspres, der er på processen med at gøre klar til projektbeskrivelsen.

Verner Damm bød bestyrelsen velkommen til Toggerbo Lejren og fortalte kort om stedets historie.

Ad.2.

Gert Hougaard, der er arkæolog i Naturstyrelsen holdte et oplæg om fortidsminder med fokus på registrering, monitorering, og kompenserende tiltag. Gert gennemgik hvorledes fortidsminder er opstået eller etableret, hvordan de kan beskyttes og monitoreres

Gert Hougards oplæg sendes til bestyrelsen.

Bestyrelsen stillede spørgsmål til Gert Hougaard vedrørende registreringer af fortidsminder samt spørgsmål vedr. forventede forandringer i forhold til etablering af Naturnationalpark Mols Bjerger. Gert gjorde rede for at for at sikre fortidsmindeinteresserne vil det være nødvendigt at gennemføre løbende overvågning, hvilket også kan gennemføres i samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen samt lokale museer. Overvågningen skal sikre, at skader på fortidsminder erkendes og håndteres så tidligt, at der ikke opstår uoprettelig skade på eksisterende fortidsminder og sten- og jorddiger. Den løbende monitorering skal samtidig danne basis for at kunne regulere dyrs adfærd med henblik på at skader fremadrettet undgås mest muligt samt være afsæt for at kunne iværksætte nødvendige aktioner ved opståede skader. Det er forventningen, at etablering af naturnationalpark Mols Bjerger ikke får indflydelse på fortidsminderne i Mols Bjerger eftersom der i området er en lang historie ift. afgræsning af arealerne.

Ad. 4.

På baggrund af en række spørgsmål stillet af 3 medlemmer af bestyrelsen gennemgik Uffe Strandby lovgrundlag og bemærkninger til loven for naturnationalparker. Ligeledes blev svar på de stillede spørgsmål præsenteret på et oplæg.

I oplægget blev loven samt bemærkninger til loven beskrevet. Det blev understreget at bemærkninger til loven skal opfattes som et fortolkningsbidrag til lovens ordlyd. Det blev præciseret, at

Naturstyrelsen har ansvaret og beslutningskompetencen samt det faglige og økonomiske ansvar

bestyrelsen har ikke forvaltningskompetence, men kan komme med input i processen

naturnationalparkernes hovedformål er natur og biodiversitet

helårsgræsning med store græssende dyr er en central del af konceptet

NNP Mols bjerge etableres med et lavt trådhegn

NNP Mols Bjerge vil som udgangspunkt skulle hegnes med et ydre hegn, der skal holde de udsatte planteædere inden for området, således at naturnationalparken græsses som et samlet område.

Naturstyrelsen er imødekommende for de input, bestyrelsen bringer i spil.

Bestyrelsen kan forvente at få indflydelse på bl.a. hegnslinjen, friluftsfaciliteter mm. og komme med input til valg af dyr.

Bestyrelsen diskuterede oplæggets indhold. Bestyrelsen diskuterede ligeledes muligheden for friluftslivet i naturnationalparken og på de tilstødende arealer.

Det er bestyrelsens ønske, i samarbejde med Naturstyrelsen, at bidrage til udviklingen og kvalificeringen af naturnationalparkens projektbeskrivelse og forvaltningsplan.

Oplægget videresendes efterfølgende til bestyrelsen.

Naturnationalparkloven og lovens bemærkninger eftersendes til bestyrelsen.

Ad. 5.

Opsamling på workshop om hegn fra sidste møde herunder yderligere drøftelse af opmærksomhedspunkter.

Uffe Strandby indledte med en dialog med bestyrelsen om oplevelsen af gruppearbejdet vedr. hegnssætning fra forrige bestyrelsesmøde.

Bestyrelsen diskuterede gruppearbejde som arbejdsform og nogle af de emner, der var blevet vendt.

Bestyrelsen vil gerne have et oplæg fra Naturstyrelsen om hvorledes Naturstyrelsen vurderer hvorledes hegnet kan sættes. Herefter vil bestyrelsen gerne have en dialog om hegnssætning. Uffe Strandby gjorde opmærksom på, at forventningen er, at dette vil blive præsenteret for bestyrelsen på mødet i juni. Det hensigtsmæssige i at starte med de tematiske drøftelser sammenlignet med at starte diskussionerne på baggrund af et konkret bud på hegnssætning fra Naturstyrelsen blev drøftet. Der var dog opbakning til, at man i bestyrelsen fortsætter med de tematiske drøftelser frem mod mødet i juni, hvor Naturstyrelsen giver et konkret udspil til hegnslinje, valg af dyr mm.

Det foreslås, at Syddjurs Kommunes hensigtserklæringer vedr. naturnationalparken herunder adgangsmuligheder mm. drøftes på et af de kommende møder.

Uffe Strandby gennemgik no-fence erfaringer fra forsøg med kreaturer fra Fanø.

Erfaringerne fra forsøgene har været overvejende positive, men har også en række opmærksomhedspunkter. No-fence er som udgangspunkt ikke tilladt og kræver en dispensation fra Fødevarestyrelsen.

Fødevarestyrelsen har dog givet udtryk for, at man vil afsøge mulighederne for tilladelse til brug af no-fence men alene for kreaturer.

Området med no-fence løsninger er i udvikling og Naturstyrelsens hovedkontor følger udviklingen.

Ad. 6.

Terese gennemgik tidsplanen og processen for at udarbejde en projektbeskrivelse hen imod oktober. Bestyrelsen havde forslag til ændringer til tidsplanen og indholdet på de enkelte møder.

Anne Sophie Gamborg foreslog flere faglige oplæg gerne flere oplæg pr. møde således, at flere holdninger kan fremkomme. Ligeledes mener bestyrelsen, at det er vigtigt møderne fungerer som et uddannelsesforløb.

Bestyrelsen kan bidrage til dette ved at undersøge i deres bagland og komme med ønsker til oplægsholdere.

Vedrørende temamøde om friluftslivet spurgte Anne Sophie Gamborg ind til om der var nogen foreninger mv. repræsenteret i bestyrelsen, der følte sig begrænset i deres udøvelse af friluftsliv ved en fremadrettet etablering af Naturnationalpark Mols Bjerger.

I den henseende blev følgende interesser nævnt: Heste og ridning, publikumspres på naboejendomme som følge af et forventet øget friluftsliv ved etablering af naturnationalparken. Mountainbikeudøvere forventer ikke at føle sig ikke begrænset i naturnationalparken.

Linda Klindrup udtaler vedrørende personer med funktionsnedsættelse: *"at det er reelt en begrænsning og udelukket at kunne komme indenfor hegnet uden at der forbundet med en reel risiko"*.

Linda Klindrup udtaler desuden: *"Jeg har kontakt til flere cyklister der er begrænsede og nogle har også været i konflikt med naturplejedyr"*.

Møderne efter sommerferien er fastlagt til følgende datoer.

D. 26. august kl. 16.30- kl. 20.00

D. 16. september kl. 16.30- kl. 20.00

D. 30. september kl. 16.30- kl. 20.00

Tidsplan og temaer for de kommende møder ses nedenfor:

22. april: Dyrevelfærd og valg af dyr.

27. maj: Friluftsliv, tilstødende arealer og trafik.

11. juni: Opsamlende møde. NST præsenterer hovedtræk for projektbeskrivelse.

26. august: Diskussion af 2-3 temaer.

16. september: Diskussion af 2-3 temaer.

30. september: Indhold af projektbeskrivelse og forvaltningsplan drøftes med bestyrelsen.

Ad. 7.

Der har været afholdt møde med landsbygruppen for Agri, Bogens, Femmøller Strand, Fuglsø, Toggerbo, Viderup og Vistoft den 18. marts. På mødet præsenterede landsbygruppen deres anbefalinger til Naturstyrelsen i forbindelse med Naturnationalpark Mols Bjerger. på mødet deltog ca. 25 repræsentanter fra landsbyerne og Terese.

Der er følgende oplæg og borgermøde på vej:

Den 26. marts er der i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening oplæg om Naturnationalpark Mols Bjerger på Strandkær.

Den 27. marts er der oplæg på Molsværket i samarbejde med borgerforeningen, hvor der orienteres om Naturnationalpark Mols Bjerger.

Naturstyrelsen Kronjylland: Åbne kontordage den 6. maj og 20. maj kl. 12.00-16.30 på Strandkær.

Artikler fra Zetland "Hestemafiaen" omhandler ikke kun og direkte Naturnationalpark Mols Bjerger, men Naturnationalpark Mols Bjerger omtales. Artikelserien er i 5 afsnit. Nogle af artiklerne er bag betalingsmur, mens andre kan tilgås uden betaling.

Ad. 8.

Evt.

Ingen emner.

Næste møde den 22. april.